

*Printed 11/3 1927
Pankkivaliokunnan kokouksesta.*

EDUSKUNNAN PANKKIVALTUUSMIESTEN

KERTOMUS

VUODELTA 1926

**EDUSKUNNAN
PANKKIVALIOKUNNALLE**

**HELSINKI 1927
VALTIONEUVOSTON KIRJAPAINO**

Taloudellinen kehitys v. 1926.

Yleisiä piirteitä.

Viime vuosi oli ensimmäinen, jonka aikana Suomen rahan arvo, 11 vuoden väliajan jälkeen, jälleen oli sidottuna kultaan. Markan ostokyky oli jo ennen kultakantaan siirtymistä ollut useita vuosia vakaa ja talouselämä oli vallitsevaan rahan arvoon mukautunut. Kun kultakantaan siirtyminen tapahtui tämän arvon perusteella, ei se tuottanut mitään muutoksia vallitseviin oloihin, ja siirtyminen onkin tapahtunut häiriöittä.

Kulunut vuosi on muutenkin ollut taloudellisessa suhteessa suotuisa. Yritteliäisyys tuotantotoiminnan eri aloilla on ollut vilkasta ja menestyksellistä. Maataloudessa kohosivat tulokset tosin vain osittain edellisen vuoden hyvien saavutusten tasalle, mutta teollisuudessa päästiin nähtävästi joksseenkin samoihin ja muutamissa teollisuuden haaroissa suurempiinkin tuotantomääriin kuin v. 1925. Ulkomaankauppamme jätti viime vuodelta pienen tuontiylijäämän, joka kuitenkin on korvautunut muista tuloista, niin että maan maksutase ei ole häiriytynyt. Pääoman muodostus oli maassamme viime vuonna ehkä voimakkaampaa, kuin milloinkaan ennen. Luottamus Suomen talouteen on ulkomailla yhä vahvistunut, mikä ilmenee esim. suomalaisten obli-

gatsioitten noteerausten säännöllisesti jatkuneesta noususta.

Onko ja minkä verran kultakannan palauttaminen myötävaikuttanut tähän edulliseen kehitykseen, siitä ei tietenkään ole mahdollista lausua mitään varmaa. Joka tapauksessa se on poistanut maamme taloudesta paperirahaan liittyvän epävarmuuden, taannut taloudellisille laskelmille vakavan perustan ja ollut ulkomaille osu- tuksena siitä, että säännölliset olot vallitsevat Suomen taloudessa.

Seuraavassa tarkastellaan lähemmin talouden eri aloja v. 1926.

Tuotanto.

Sato ei viime vuonna muodostunut yhtä hyväksi kuin edellisenä, jolloin vuodentulo oli harvinaisen suotuisa. Syynä oli etupäässä se, että kasvullisuutta viime kesänä monissa paikoin maattamme häyttasi kuivuus. Kuitenkin saatiin viime vuonnakin keskinkertaista parempi sato.

Seuraavassa yhdistelmässä ilmoitetaan vuoden 1926 satomäärät maataloushallituksen ennakkolaskelmain sekä vuoden 1925 satomäärät saman viraston lopullisten tietojen mukaan:

	Sato v. 1926 (ennakkolaskelmain mukaan)	Sato v. 1925 (lopullisten tietojen mukaan)
Ruis	267,070 tonnia	347,575 tonnia
Ohra	137,064 „	140,802 „
Kaura	495,600 „	586,559 „
Peruna	752,189 „	723,138 „
Peltoheinä	1,919,115 „	2,445,702 „
Niittyheinä	443,376 „	487,652 „

Tämän mukaan saatiin siis viime vuonna viljasta ja heinästä huomattavasti pienempi, mutta perunasta jonkun verran suurempi sato kuin edellisenä vuonna.

Maidontuotannon alalla jatkui edistys, joskaan ei niin voimakkaana kuin edellisenä vuonna. Tämän arvostelun pääperusteena ovat voinvientiosuusliike Valion jäsenmeijereiltään saamat maitotuotteiden määrät. Valiolle saapunut ja sen omassa liikkeessä valmistettu voimäärä oli yhteensä viime vuonna 288,887 astiaa, kun se edellisenä vuonna oli 263,361 astiaa. Vastaavat juustomäärät olivat 2,399,414 kg ja 2,410,086 kg.

Vientiteollisuuden päähaarat, nimittäin sahatun puutavaran ja selluloosan tuotanto, osoittavat edelliseen vuoteen verraten nousua, joillakuilla muilla vientiteollisuuden aloilla on sensijaan tuotanto vähän pienentynyt. Sahaamattoman puutavaran vienti jäi viime vuonna 0.7 % pienemmäksi kuin edellisenä, tehden 3,538,000 m³. Tämä määrä on silti suurempi kuin vastaava vienti v. 1913. Sahatun puutavaran vientimäärä lisääntyi 8.3 % edelliseen vuoteen verraten ja kokosi 5,261,000 m³ iin. Puutavaran kokonaisvientimäärä näinollen jälleen kasvoi verraten viime vuoteen, jolloin se jo oli suurempi kuin milloinkaan ennen.

Mitä tulee paperiteollisuuden tuotantoon, ovat puuvanukkeen, pahvin ja sanomalehtipaperin vientimäärät jääneet vähän pienemmiksi kuin edellisenä vuonna. Puuvanukkeen vienti aleni kuitenkin vain 0.2 %, ollen 72,912 tonnia, pahvin vienti väheni 17.3 %, tehden 42,219 tonnia, ja sanomalehtipaperin vienti väheni 3.3 % eli 143,903 tonniin. Sen sijaan selluloosan vientimäärä kohosi 294,318 tonnista v. 1925 332,600 tonniin v. 1926 eli 13.0 %, ja muun kuin sanomalehtipaperin vientimäärä nousi 62,566 tonnista v. 1925 66,206 tonniin v. 1926, siis 5.8 %.

Kotimaista kulutusta varten työskente-

levä teollisuus on, lukuunottamatta lasi- ja nahka- sekä osittain kenkäteollisuutta, toiminut suunnilleen entisessä laajuudessaan ja tyydyttävällä menestyksellä. Lasiteollisuutemme on parhaillaan jonkinlaisessa tuotantotapojen murroskaudessa ja kärsii siitä, kunnes uudet tehokkaammat valmistustavat ovat yleensä tulleet käytäntöön. Nahkateollisuus on suuresti kärsinyt kaikkialla maailmassa tällä alalla vallinneista epäedullisista suhdanteista ja työvoima on siinä vähentynyt.

Työttömyyttä esiintyi, sikäli kuin työnvälitystoimistoihin tulneiden työhakemusten ja tarjottujen paikkojen erotusta voidaan pitää arvosteluperusteena, viime vuonna yleensä vielä vähemmän kuin edellisenä vuonna, mutta kuitenkin jonkun verran enemmän kuin v. 1924. Viime vuonnakin oli työttömyyttä, niinkuin luonnollista on, enemmän vuoden alkukuukausina. Tammi-kuun lopussa oli työnvälitystoimistojen kirjoissa 3,832 työtöntä (edellisenä vuonna 4,826). Sittemmin työttömien luku pieneni kesään mennessä. Kesäkuun lopussa, jolloin se oli pienin, oli työnvälitystoimistojen kirjoissa 924 työtöntä (v. 1925 oli pienin määrä, joka silloin esiintyi heinäkuun lopussa, 984). Tämän jälkeen alkoi työttömyys jälleen kasvaa. Marraskuun lopussa oli työnvälitystoimistojen kirjoissa 2,330 (v. 1925 3,604) ja vuoden lopussa 2,172 työtöntä.

Hinnat.

Tukkuhinta- ja elinkustannusindeksit, joissa kultakannan palauttamisen jälkeinkin verrataan Suomen markan nykyistä ostokykyä siihen, mikä markalla oli ennen maailmansotaa, kehittyivät v. 1926 seuraavasti:

	Tukkuhinta- indeksi	Kuukausi- muutos	Elin- kustannus- indeksi	Kuukausi- muutos
1925				
Joulukuu	1,120	+ 2	1,197	— 30
1926				
Tammikuu	1,094	— 26	1,166	— 31
Helmikuu	1,091	— 3	1,175	+ 9
Maaliskuu	1,081	— 10	1,172	— 3
Huhtikuu	1,081	—	1,163	— 9
Toukokuu	1,070	— 11	1,159	— 4
Kesäkuu	1,079	+ 9	1,175	+ 16
Heinäkuu	1,079	—	1,183	+ 8
Elokuu	1,092	+ 13	1,213	+ 30
Syyskuu	1,093	+ 1	1,203	— 10
Lokakuu	1,095	+ 2	1,197	— 6
Marraskuu	1,097	+ 2	1,193	— 4
Joulukuu	1,101	+ 4	1,197	+ 4

Hintataso on siis viimekin vuonna pysynyt vakaana. Syyskesällä on tapahtunut tavallinen tilapäinen nousu.

Ulkomaankauppa.

Siitä huolimatta, että Englannissa sattunut vaikea lakkotilanne, Ranskan ja Belgian valuuttapula ja Tanskan deflatio jonkun verran häirttasivat Suomen vientiä, saavutti ulkomaankauppamme v. 1926 hyviä tuloksia.

Sahaamattoman puutavaran vientiä Englannin hiililakko jonkun verran vähensi. Lakon vaikutus tuntui etupäässä propsin viennissä. Kun Suomesta v. 1925 vietiin 1,245,000 m³ kaivospylväitä ja paaluja, oli niiden vienti viime vuonna vain 934,000 m³. Vähennys ei kuitenkaan tullut yllätyksenä eikä saanut aikaan vahinkoja, sillä propsin valmistus on jo useita vuosia ollut vähenevässä ja oli syksyllä 1925 vallinneiden alhaisten hintojen vuoksi erittäinkin viime vuotta varten entistäkin pienempi. Englannin lakosta huolimatta saatiin valmistettu tavara yleensä myydyksi tyydyttäviin

hintoihin. Hinnat alkoivat jo vuoden 1925 lepuulla nousta minimistään ja vuoden 1926 toimitukselle myytiin propsia 575—600 mk:aan engl. kuutiosyyltä. Näillä vaiheilla propsin hinnat sitten pysyivät koko vuoden, lukuunottamatta sitä tilapäistä voimakasta heilahdusta alaspäin, mikä syksyllä johtui korkeista rahtimaksuista. Vuoden päättyessä hinnat olivat n. 620 mk. engl. kuutiosyyltä.

Paperipuuden vienti, päinvastoin kuin propsin, kohosi viime vuonna huomattavasti, vaikka hinnat ovatkin säännöllisesti olleet laskemassa. Kun puolipuhaan paperipuun hinta vuoden 1925 alussa oli 730 mk. kuutiosyyltä, oli se vuoden 1926 alussa 650—660 mk. ja laski vuoden kuluessa 590—625 mk:aan. Sensijaan ei puhtaaksi kuoritun paperipuun hinnassa tapahtunut huomattavampaa laskua. Tästä johtuneekin, että puolipuhaan paperipuun sijasta on yhä enemmän alettu valmistaa puhtaaksi kuorittua.

Sahatun puutavaran vienti. Kuten Pankkivaltuusmiesten kertomuksessa vuodelta 1925 mainitaan, ryhtyivät sahanomistajat silloin yhteisellä sopimuksella estämään sa-

liatun puutavaran hintojen alenemista ja onnistuivatkin pitämään vuoden loppukuukausina määräämänsä alimmat hinnat. Vuoden

1926 laivaukselle myytäessä hinnat jo vähän kohosivat. Ne olivat silloin seuraavat:

	Honka-	Kuusi-
3 × 9" lankut	n. £ 13.10/—	n. £ 13.10/—
2 1/2 × 7" battensit	„ „ 13.—/—	„ „ 13.5 /—
2 × 4" scantlingit	„ „ 12.10/—	„ „ 12.10/—
1 × 4" pikkulaudat	„ „ 12.—/—	„ „ 12.5 /—

Vuoden vaihteen jälkeen pysyivät hinnat suunnilleen ennallaan, ostohalun ollessa laimeanlaista. Englantilaiset ostajat odottivat osittain Venäjän puutavaralähetysten tuloa markkinoille. Ranskan, Hollantiin ja Belgiaan myytiin sen sijaan melkoisesti, Tanskan ostajain pysytellessä deflatiovaikeuksien johdosta hyvin pidättyväisinä. Maaliskuun loppuun mennessä oli myyty n. 440,000 standerttia. Vuoden toisella neljänneksellä puhkesi Englannin suurlakko, joka tilapäisesti lamasi puutavaramarkkinat kokonaan. Myynti Ranskaan ja Belgiaan alkoi kärsiä näiden maiden valuuttavaikeuksista, ja markkinat Saksassa ja Tanskassa olivat myös hyvin hiljaiset. Tämän vuoksi toisella vuosineljänneksellä myytiin vain n. 170,000 st. Mutta suurlakon päätyttyä Englannin puutavaramarkkinat vilkastuivat hämmästyttävän nopeasti. Vaikka Puolan puutavaran kilpailu olikin Englannissa, Hollannissa ja Belgiassa tuntuva ja vaikka Ranskan ja Belgian valuuttaolot heinäkuussa edelleen kärjistyivät, myytiin kolmannella neljänneksellä n. 295,000 st. Useimmat viejät laskivat silloin myöskin hintoja 5 shillingillä standertilta, jotkut pienemmät sahalaiteokset eräissä myynneissään 10:kin shillingillä. Mutta tähän rajoittuikin hintojen lasku. Kolmena aikaisempana vuonna tapahtunut vaikea hintojen alentuminen kesällä vältettiin viime vuonna onnellisesti.

Ranskan ja Belgian valuuttain vakaamuttua pääsi myynti näihin maihin vauhtiin syyskuussa. Tanskan markkinat olivat jo vähän aikaisemmin vilkastuneet.

Lokakuussa vallinneet korkeat rahtimaksut vaikeuttivat puutavaran kuljetusta. Sen johdosta jäi maahamme talven yli tavallista enemmän myytyä tavaraa. Myynti jatkui siirtä huolimatta vuoden lopulla niin, että saman vuoden laivausta varten vielä myytiin n. 200,000 st.

Virallisen tilaston mukaan oli sahatun honka- ja kuusitavaran vienti viime vuonna 1,120,308 standerttia eli lähes 100,000 st. enemmän kuin v. 1925.

Tämän vuoden laivaukselle myytiin viime vuonna puutavaraa enemmän kuin koskaan ennen, ja hinnat olivat yleensä paremmat kuin vuotta aikaisemmin. Vuoden loppuun mennessä oli tämän vuoden laivaukselle myyty kokonaista 675,000 st., kun vastaava määrä parina edellisenä vuonna oli vain 200,000—225,000 st. ja aikaisemmin vieläkin pienempi.

Koivun sahaustuotteiden ja faneerin menekki on ollut heikonlaista.

Paperin menekkiä häittäsivät viime vuonna Englannin lakkotilanne ja äskettäin Englannissa voimaan tullut käärepaperin tulli, Ranskan ja Belgian valuuttaepävarmuus sekä Kiinan sisällinen sota.

Eri paperilajien hinnat, hienopaperia lukuunottamatta, alenivat vuoden kuluessa 1—1 1/2 puntaa tonnilta. Ensimmäisellä sijalla on vientimaista edelleen ollut Englanti ja toisella Yhdysvallat. Vienti Venäjälle oli pienempi kuin edellisenä vuonna.

Selluloosan menekki oli yleensä hyvä. Viime vuoden alkaessa oli n. 75 % vuoden arvioidusta tuotannosta jo myyty. Englan-

tiin ostettiin edellen suurin määrä selluloosaamme, toisella sijalla olivat Yhdysvallat. Venäjälle ostettiin kolmanneksi enimmän sulfiittiselluloosaa, kuitenkin vähemmän kuin edellisenä vuonna, kun taas Saksa oli

sulfaattiselluloosan suurin ostaja. Hinnat alenivat jonkun verran vuoden kuluessa, kuten seuraavista numeroista näkyy.

Hinta tonnilta cif Englannin satamassa:

	Vuoden alussa	Vuoden lopussa
Vahva sulfiittiselluloosa n. £	13. 10/— — 13. 15/—	12. 10/— — 12. 15/—
Vaalea ” ”	14. 10/— — 14. 15/—	13. 15/— — 14. —/—
Valkoinen ” ”	19. —/— — 19. 10/—	16. 15/— — 17. —/—
Vaalea sulfaattiselluloosa ” ”	14. 10/— — 14. 15/—	14. —/—
Vahva ” ”	13. —/— — 13. 10/—	12. 10/— — 12. 15/—

Kuluvankin vuoden arvioidusta tuotannosta oli jo vuoden alussa myyty yli 60 %.

Puuvanukkeen menekki oli viime vuonna tyydyttävä. Hinnat olivat vuoden alussa n. £ 3. 15/— — 4. —/— tonnilta cif Englannin, Belgian tai Ranskan satamassa. Vuoden lopussa oli määrän massan hinta sama kuin vuoden alussa, mutta kuivan massan n. 10 % alhaisempi. Vuoden loppuun mennessä oli noin puolet kuluvan vuoden tuotannosta myyty.

Karjataloustuotteiden kysyntä on ulkomaiden markkinoilla vuoden 1926 kuluessa ollut jossain määrin heikompa kuin edellisenä vuonna. Varsinkin oli kysyntä helmi- ja maaliskuulla sekä sitten koko syyspuolen aina kesäkuusta lähtien verrattain laimeata. Syynä on ollut osittain tuotannon suurenenen eri puolilla maapalloa, osittain Englannin hiililakko, osittain vihdoin muut seikat. Voin vienti, joka v. 1925 oli 13,191,000 kg., kohosi viime vuonna jonkun verran eli 13,212,000 kg:aan. Juuston vienti sen si-

jaan aleni 3,820,000 kg:sta 2,887,000 kg:aan. Hinnat pysyivät koko vuoden verrattain tasaisina, mutta muodostuivat keskimäärin alhaisemmiksi kuin edellisenä vuonna. Valion jäsenmeijereilleen tilittämä keskihinta oli voista Smk. ja juustosta Smk.

Viennin paljous eli volyyymi oli viime vuonna jälleen suurempi kuin edellisenä vuonna. Viiden edellisen vuoden vienti on ollut vuoden 1913 viennistä: v. 1921 69 %, v. 1922 93.5 %, v. 1923 94.8 %, 1924 112.7 % ja v. 1925 123.9 %. Viime vuonna oli vastaava suhdeluku 127.4 %. Tämän mukaan oli vientimme tavaramäärä jo yli neljänneksen suurempi kuin v. 1913. Rahassa oli viime vuoden vienti (fob-arvo) Smk. 5,634.3 milj. mk., oltuaan edellisenä vuonna 5,573.5 milj. mk.

Seuraavasta yhdistelmästä näkyy, miten maamme tärkeimpien vientitavarain viennin paljous on vv. 1921—1926 kehittynyt:

Tavaran laatu	Vienti %:eissa vuoden 1913 viennistä					
	1921	1922	1923	1924	1925	1926
Sahaamaton puutavara	26	68	99	93	113	112
Sahattu puutavara	71	94	100	113	115	125
Puuvanuke	112	115	140	227	163	162
Selluloosa	163	244	263	364	390	441
Pahvi	23	46	44	61	95	79
Paperi	88	132	119	126	145	144
Voi ja juusto	62	80	57	78	123	116

Vientihintaindeksi, joka lasketaan fob-hinnoista Suomen markoissa, aleni viime vuonna edelliseen vuoteen verraten 1.7 %. **V. 1921** vientihintaindeksi saavutti huippukohtansa ja sen jälkeen on sen kehitys ollut seuraava: v. 1921 1,213, v. 1922 1,180, v. 1923 1,145, v. 1924 1,090, v. 1925 1,111 ja 1926 1,092. Eri tavarain hinnoista alenivat enimmäin voim, juuston, propsin ja rihmarullien hinnat, kun taas havuhalkojen, puuvanukkeen ja käärepaperin hinnat nousivat

enemmän sekä selluloosan, puupahvin, painopaperin ja tervan vähemmän.

Tuonnissa, joka yleensä viime vuonna muodostui normaaliseksi, kiinnittävät huomiota elintarpeiden ja nautintoaineiden tuonnin huomattava vähemmyys ja raaka-aineiden, mutta etenkin kuljetusneuvojen, koneiden, työkalujen y. m. s. tuotantovälineiden tuonnin suuri enemmyys edelliseen vuoteen verraten.

Vuosien 1920—1926 tuonti ryhmiteltyinä laatunsa mukaan ja verrattuna vuosien 1911—1913 tuontiin.

Tuonnin laatu	Keskivärtin 1911—1913 milj. mk.	1920		1921		1922		1923		1924		1925		1926								
		Milj. mk.	% vuos. 1911—1913 tuonnista	Milj. mk.	% vuos. 1911—1913 tuonnista	Milj. mk.	% vuos. 1911—1913 tuonnista	Milj. mk.	% vuos. 1911—1913 tuonnista	Milj. mk.	% vuos. 1911—1913 tuonnista	Milj. mk.	% vuos. 1911—1913 tuonnista	Milj. mk.	% vuos. 1911—1913 tuonnista							
Elintarpeet ja nautintoaineet	187	1,168	67	36	1,577	101	54	1,450	126	67	1,474	153	82	1,666	167	89	2,062	186	99	1,477	140	75
Kulutettaviksi aiottu teollisuustuotteet	88	646	78	89	682	65	74	1,302	81	92	1,087	132	150	937	104	118	999	108	123	1,260	143	165
Raaka-aineet	151	1,249	91	60	834	74	49	1,272	122	81	1,461	158	105	1,527	160	106	1,759	169	112	2,016	207	137
Kuljetusneuvot, koneet, työkal. y. m. s. tuotantovälineet	44	564	61	139	493	49	111	446	55	125	578	79	180	583	76	173	700	81	184	906	104	236

Elintarpeiden ja nautintoaineiden tuonnin väheneminen on kuitenkin osaksi vain näennäistä, se kun johtuu siitäkin, että edellisenä vuonna kahvin ja sokerin tuonti muodostui vuoden vaihteessa voimaan tulevan tulläkorotuksen vaikutuksesta poikkeuksellisen suureksi. Tämä vaikutti siihen, että esim. kahvin tuonti oli v. 1926 vain 70 % ja sokerin tuonti ainoastaan 31 % vastaavasta tuonnista v. 1925. Mutta myöskin ruukiin ja ruisjauhojen, vehnäjäuhojen ja -ryymien sekä tupakan tuonti oli viime vuonna huomattavasti pienempi kuin edellisenä. Samoin oli maanviljelyskoneiden sekä kivihiilen ja koksen tuonnin laita. Rehukakkujen, leseiden ja takkiraudan tuonti sensijaan kohosi tuntuvasti ja sementin tuonti tavattomasti edelliseen vuoteen verraten.

Tuonnin paljous lisääntyi edelliseen vuoteen verraten. Tuonti on ollut vuoden 1913 tuonnista: v. 1922 74.7 %, v. 1923 101.5 %, v. 1924 99.3 %, v. 1925 105.9 % sekä v. 1926 116.1 %. Tuonnin raha-arvo kohosi 5,519.5 milj. markasta v. 1925 5,659.6 milj. markkaan v. 1926. Lisäys on pienempi kuin tuonnin paljouden kasvu edellyttäisi. Erotus johtuu tuontihintojen alenemisesta edelliseen vuoteen verraten.

Tuontitavarain hintaindeksi kohosi viime vuoden alkukuukausina, mutta alkoi toukokuusta lähtien laskea. Koko vuoden indeksin muodostui 6.5 % alhaisemmaksi kuin edellisenä vuonna. Tuontihintaindeksi oli korkeimmillaan v. 1920 ja on siitä lähtien kehittänyt seuraavasti: v. 1920 1,387, v. 1921 1,329, v. 1922 1,072, v. 1923 915, v. 1924

958, v. 1925 1,052 ja v. 1926 984. Erilais-
ten tavararyhmien tuontihintaindekseistä
ainoastaan kautsun ja kumin sekä mineraali-
lien indeksit kohosivat huomattavammoin,
lannoitusainoiden ja värien vähän. Muiden
tavararyhmien indeksit alenivat, useiden,
kuten villan ja viljatuotteiden, säilykkeiden,
kahvin, sokerin, turkistavarain, villa- ja
puuvillatavarain ja karjanrehun huomatta-
vasti.

Kauppatasemme osoitti viime vuonna
26 milj. markan tuontienemmyyden, sen si-
jaan että edellisenä vuonna oli muodostunut
54 milj. markan ja v. 1924 255 milj. markan
vientienemmyys.

Ennen maailmansotaa ja sodan jälkeen on
vientä ollut prosentteissa tuonnista:

Vv. 1909—1913	74.6 %
V. 1919	35.1 %
„ 1920	80.7 %
„ 1921	94.5 %
„ 1922	112.5 %
„ 1923	95.5 %
„ 1924	105.4 %
„ 1925	101.0 %
„ 1926	99.2 %

Tuonnin ja viennin arvo eri kuukausina
sekä tuonnin tai viennin enemmisyys vuosina
1913, 1925 ja 1926 käy ilmi seuraavasta
taulukosta:

Kuukausi	Tuonti, milj. mk.			Vienti, milj. mk.			Tuontienemmyys — Vientienemmyys +		
	1913	1925	1926	1913	1925	1926	1913	1925	1926
Tammikuu	29.9	321.3	287.8	13.0	240.4	197.0	— 16.9	— 80.9	— 90.8
Helmikuu	26.6	285.0	272.5	14.2	221.4	181.3	— 12.4	— 63.6	— 91.2
Maaliskuu	30.0	399.0	383.0	13.6	230.0	228.9	— 16.4	— 169.0	— 154.1
Huhtikuu	32.3	403.6	481.5	17.9	258.6	279.3	— 15.0	— 145.0	— 202.2
Toukokuu	52.6	438.5	484.7	36.6	457.7	286.8	— 16.0	+ 19.2	— 197.9
Kesäkuu	43.0	454.5	512.9	49.1	545.6	580.7	+ 6.1	+ 91.1	+ 67.8
Heinäkuu	43.5	458.6	471.9	56.6	802.0	851.4	+ 13.1	+ 343.4	+ 379.5
Elokuu	40.3	448.3	499.9	52.1	687.9	649.3	+ 11.8	+ 239.6	+ 149.4
Syyskuu	51.8	536.8	537.2	50.3	702.0	646.1	— 1.5	+ 165.2	+ 108.9
Lokakuu	61.4	531.1	572.1	52.9	607.3	711.8	— 18.5	+ 76.2	+ 139.7
Marraskuu	48.4	535.7	611.5	32.3	490.1	568.9	— 16.1	— 45.6	— 42.6
Joulukuu	35.6	707.1	544.6	26.8	330.5	452.8	— 8.8	— 376.6	— 91.8
	495.4	5,519.5	5,659.6	404.8	5,573.5	5,634.3	— 90.6	+ 54.0	— 25.3

Eräät muut talouden haarat.

Muista talouden kehitystä osoittavista il-
miöistä mainittakoon seuraavaa: Rakennus-
toiminta oli viime vuonna erittäin vilkkasta.
Yksin Helsingissä lasketaan vuonna 1926
rakennetun noin 10,000 asuinhuonetta. Ra-
kennustoiminnan vilkkautta osoittaa myös
sementin tuotannon ja kulutuksen tavaton

kasvu (yli 50 %) samoin kuin rakennuksissa
tarvittavan rautatavaran tuonnin suuri li-
säys.

Rautateiden kuljettama tavaramäärä oli
viime vuonna huomattavasti suurempi kuin
edellisenä. Vararikkojen ja vekseliprotres-
tien luku oli pienempi, arvopaperipörssin
liikevaihto sekä clearingliike suuremmat
kuin edellisenä vuonna.

Rahamarkkinat.

Raha-aseman v. 1925 alkanut helpottumisen ei jatkunut enää viime vuonna. Vaikka pääomanmuodostus olikin varsin voimakasta, laajeni toiselta puolen tuotanto, kysyen vastaavassa määrässä uutta pääomaa. Sitä oli viime vuonna saatavana ainoastaan mikäli sitä oli kotimaassa muodostunut. Valtio otti tosin lokakuun alussa suuren ulkomaisten lainan, mutta siitä tuotiin vuoden kuluessa maahan vain 4 miljoonaa dollaria; suurempi määrä käytettiin vanhojen ulkomaisten velkojen maksuun. Yksityispankkien ulkomaiset nettovelat olivat vuoden alussa 193.6 milj. mk ja toukokuun lopussa, jolloin ne olivat korkeimmillaan, 290.2 milj. mk sekä vuoden lopussa 51.0 milj. mk. Suomen Pankin ja yksityispankkien yhteinen ulkomaisten suhteiden tase osoitti netto-saatavaa vuoden alussa 1,049.1 milj. mk ja vuoden lopussa 1,024.6 milj. mk. Vienti-teollisuuden ulkomaiset luotot tosin nousivat kevätkaudella huomattavasti suuremmiksi kuin edellisenä vuonna. Mutta vuoden loppuun mennessä ne pienenevät suunnilleen samaan määrään missä olivat vuotta aikaisemmin. Velkasuhteemme ulkomaihin pysyi siis viime vuonna jokseenkin ennallaan.

Yksityispankkeihin, säästöpankkeihin, osuuskauppojen säästökassoihin, osuuskas-

soihin ja Osuuskausojen Keskuslainaraha-stoon sekä Postisäästöpankkiin kerääntyi viime vuonna uusia talletuksia kaikkiaan n. 1,007 milj. mk eli todennäköisesti enemmän kuin meillä koskaan ennen yhtenä vuonna. Vuoden lopussa oli näissä rahalaitoksissa talletuksia yhteensä n. 9,971 milj. mk.

Mitä tulee lainanantoon, kasvoi se yksityispankeissa vuoden alkupuolella yleensä, tammi-kuuta lukuunottamatta, enemmän kuin lainanotto, niin että erotus, mikä vuoden alussa oli 1,041.8 milj. mk, kohosi toukokuun loppuun 1,300.9 milj. mk:aan. Tämän jälke-keen lainanannon ja lainanoton erotus aleni elokuun loppuun 1,081.7 milj. mk:aan, ko-hosi marraskuun loppuun 1,212.8 milj. mk:aan, vähentyäkseen vuoden loppuun mennessä 989.2 milj. mk:aan. Se oli siis silloin 52.6 milj. mk pienempi kuin vuoden alussa. Yksityispankkien lainananto oli vuoden alussa 6,506.6 milj. mk ja vuoden lopussa 7,090.5 milj. mk eli 583.9 milj. mk suurempi, sekä lainanotto vuoden alussa 5,464.8 milj. mk ja vuoden lopussa 6,101.3 milj. mk eli 636.5 milj. mk suurempi.

Seuraavasta taulukosta näkyy, miten vas-taavat määrät ovat vaihdelleet v. 1913 ja seitsemänä viime vuonna:

Vuosi	Lainananto kas- vanut (+) tai vähentynyt (-)	Lainanotto kas- vanut (+) tai vähentynyt -	Lainanannon ja lainanoton erotus kasv. (+) tai vä- hentyn. (-)	Lainanotto %:ssa lainan- annosta vuoden lopussa
1913	+ 6 milj.	+ 29 milj.	- 23 milj.	91
1920	+ 1,054 "	+ 229 "	+ 825 "	65
1921	+ 419 "	+ 175 "	+ 244 "	63
1922	+ 173 "	+ 348 "	- 175 "	67
1923	+ 723 "	+ 609 "	+ 114 "	69
1924	- 98 "	+ 657 "	- 755 "	80
1925	- 252 "	+ 63 "	- 315 "	84
1926	+ 584 "	+ 637 "	- 53 "	86

Viiden viimeisen vuoden aikana on siis yksityispankkien lainanannon ja lainanoton erotus pienentynyt kaikkiaan 1,184 milj. mk. Kummankin välinen suhde on muodostumassa samaksi kuin se oli ennen sotaa.

Säästöpankkien säästö- ja juoksevat tilit kasvoivat viime vuonna, ellei oteta lukuun korkoja, yhteensä 257 milj. mk ja olivat vuoden päättyessä kaikkiaan 2,340.6 milj. mk. V. 1924 näiden tilien vastaava kasvu oli 91.3 milj. mk ja v. 1925 135 milj. mk. Talletukset osuuskauppojen säästökassoissa lisääntyivät 50.4 milj. mk (edellisenä vuonna 53.9 milj. mk) ja olivat vuoden lopussa 254.4 milj. mk.

Postisäästöpankissa talletukset lisääntyivät 18.8 milj. mk (edellisenä vuonna 25 milj. mk) ja olivat vuoden lopussa 172.8 milj. mk. Osuuskaassoissa ja Osuuskausojen Keskuslainarahastossa lisääntyivät talletukset ennakkoarvion mukaan n. 44 milj. mk (edellisenä vuonna 21 milj. mk).

Kun raha-asema muodostui sellaiseksi kuin edellä on kuvattu, ei Suomen Pankki viime vuonna voinut alentaa diskonttokorkojaan. Pankki sovellutti koko vuoden niitä korkomääriä, jotka vahvistettiin lokak. 29 päivänä 1925. Ne ovat seuraavat:

7 1/2 % diskontattaessa puhtaita liikevekseleitä, joilla maksupäivään ei ole kolmea kuukautta pitempi aika;

8 % diskontattaessa samanlaisia vekseleitä, joilla maksupäivään on pitempi aika kuin kolme kuukautta;

8 1/2 % diskontattaessa muita vekseleitä riippumatta siitä, onko niillä maksupäivään pitempi tai lyhyempi aika;

7 1/2 à 8 %, riippuen vakuudesta, myönnettäessä hypoteekkilainoja ja kassakreditii-vejä;

jonka ohessa kassakreditiivien sisäänkirjoitusmaksu oli laskettava 1/2 % mukaan vuodelta.

Vuoden lopussa olivat suurpankkien lainanantokorot, luoton ja vakuuden laadun mukaan, yleensä 8 1/2—11 %, lainanotto- korot talletuksista 5 1/2—6 1/2 % ja juokse- valla tilillä 5 %, muiden yksityispankkien lainanantokorot 9—13 %, lainanotto- korot talletuksista 5 1/2—7 1/2 ja juoksevalla ti- lillä 5—6 %.

Huomattavimpien ulkomaisten keskus- pankkien vuodenvaihteessa voimassa olleet alimmat diskonttokorot sekä päivämäärät, mistä alkaen nämä korot ovat olleet voi- massa, käyvät ilmi seuraavista tunnetun englantilaisen talouslehden Economistin taulukosta:

Pankki	Päivämäärä, josta alkaen korko on ollut:	Korko %
Amsterdam	3/10 25	3 1/2
Berlin	9/7 26	6
Bryssel	23/4 26	7
Genève	22/10 25	3 1/2
Kööpenhamina	24/6 26	5
Lontoo	3/12 25	5
Madrid	23/3 23	5
Oslo	26/10 26	4 1/2
Pariisi	16/12 26	6 1/2
Tukholma	8/10 25	4 1/2
Wien	6/8 26	7
New York	12/8 26	4

Suomen Pankin toiminta.

Lainausliike.

Suomen Pankin kotimainen luotonanto

lisääntyi v. 1926 noin 180 milj. mk. Sen määrä vuoden kunkin kuukauden lopussa käy ilmi seuraavasta taulukosta:

Suomen Pankin kotimainen luotonanto v. 1926.

Kuukauden loppu	Yksityisille Milj. mk.	%	Pankelle Milj. mk.	%	Yhteensä Milj. mk.
1925					
Joulukuu	453.0	94.6	25.9	5.4	478.9
1926					
Tammikuu	455.3	95.3	22.4	4.7	477.7
Helmikuu	491.2	86.6	75.9	13.4	567.1
Maaliskuu	487.6	81.2	112.9	18.8	600.5
Huhtikuu	507.9	85.4	86.9	14.6	594.8
Toukokuu	547.5	87.8	75.8	12.2	623.3
Kesäkuu	595.1	80.9	140.3	19.1	735.4
Heinäkuu	568.0	87.4	81.6	12.6	649.6
Elokuu	525.0	88.0	71.7	12.0	596.7
Syyskuu	550.8	91.4	51.9	8.6	602.7
Lokakuu	616.7	94.3	37.2	5.7	653.9
Marraskuu	622.2	92.6	49.9	7.4	672.1
Joulukuu	567.4	86.7	87.0	13.3	654.4

Yksityisille annettun luoton määrä, mikä vuoden alussa oli 453.0 milj. mk, kasvoi siis, tilapäisiä vähentymisiä lukuunottamatta, aina marraskuun loppuun saakka, jolloin se oli 622.2 milj. mk. Vuoden lopussa se oli

567.4 milj. mk eli 111.4 milj. enemmän kuin sen alussa.

Pankin suoramainen kotimainen vekseliluotonanto jakaantui kolmen viimeisen vuoden lopussa seuraavasti:

	³¹ / ₁₂ 1924	³¹ / ₁₂ 1925	³¹ / ₁₂ 1926
Vientiteollis. vekseleitä	59.53 %	35.87 %	46.12 %
Tuontiteollis. „	10.76 „	23.39 „	14.16 „
Kauppaliikk. „	25.72 „	36.76 „	37.44 „
Muuta „	3.99 „	3.98 „	1.78 „

Tuontiteollisuuden luotto oli v:n 1925 lopussa tilapäisistä syistä poikkeuksellisen suuri.

Pankin vekseliluotto on luoton likviidisyyden puolesta edelleen parantunut. Kaup-

paliikkeiden vekselit, jotka kaikki ovat puhdaita tavaravekseleitä, ovat viime vuonnakin edelleen lisääntyneet suhteellisesti. Niiden määrä oli vuoden lopussa 37.44 % kaikista salkussa olleista Pankin suoraan diskonttaa-

mista vekseleistä, kun vastaava prosenttiluku oli vuotta aikaisemmin 36.76 %, vuoden 1924 lopussa 25.72 % ja vuoden 1922 lopussa vain 11.76 %. Vientiteollisuudelle annettu luotto on myöskin edelleen kehittynyt siinä suhteessa laadultaan paremmaksi, että pitkäaikaisen luoton sijaan on tullut yhä enemmän puhtaita tavara- ja sesonkivekseleitä. Ulkomaiset vekselit, jotka kaikki ovat ensiluokkaisia liikepapereja, ovat niinkään määrältään edelleen lisääntyneet, nimittäin 101.6 milj. markasta vuoden alussa 115.3 milj. markkaan vuoden lopussa.

Hypoteekkilainat ovat vuoden kuluessa

jonkun verran vähentyneet. Pankki on kuitenkin voinut tyydyttää näiden lainojen kysynnän, mikäli vakuudeksi on tarjottu valtion obligatioita. Kassakreditiviejä on myönnetty entistä enemmän, pääasiallisesti Pankin diskonttoasiakkaille.

V. 1925 tapahtunut raha-aseman helpotuminen oli johtanut siihen, että Suomen Pankin luotonanto yksityispankeille supistui vuoden loppupuolella hyvin vähäiseksi. Ja sellaisena se pysyi pääasiallisesti koko viime vuoden. Ainoastaan maaliskuu- ja kesäkuussa se kohosi yli sadan milj. markan.

Valtion sitoumukset.

Suomen Pankin hallussa olevat Suomen valtion sitoumukset v. 1926.

Kuukauden loppu	Lyhytaikaisia sitoumuksia	Obligatioita				Yhteensä (1+5)
	Korvaus Venäjän valuuttalainoista	Avustuslaina (350,0)	Muita obligatioita Suomen rahassa	Obligatioita ulkomaan rahassa	Yhteensä obligatioita	
	1	2	3	4	5	
Kirjattu arvo miljoonin markoin						
1925						
Joulukuu.....	36.0	304.8	20.4	17.6	342.8	378.8
1926						
Tammikuu.....	24.0	217.1	20.4	104.9	342.4	366.4
Helmikuu.....	24.0	217.1	20.4	104.9	342.4	366.4
Maaliskuu.....	24.0	217.1	20.4	104.9	342.4	366.4
Huhtikuu.....	24.0	217.1	20.4	104.9	342.4	366.4
Toukokuu.....	24.0	217.1	20.4	104.9	342.4	366.4
Kesäkuu.....	24.0	217.1	20.4	104.9	342.4	366.4
Heinäkuu.....	24.0	217.1	20.4	104.9	342.4	366.4
Elokuu.....	24.0	217.1	20.4	104.9	342.4	366.4
Syyskuu.....	24.0	217.1	20.4	104.9	342.4	366.4
Lokakuu.....	24.0	109.9	20.4	274.8	405.1	429.1
Marraskuu.....	24.0	109.9	20.4	235.2	365.5	389.5
Joulukuu.....	24.0	91.6	20.4	232.5	344.5	368.5

Oheenliitetystä taulukosta näkyy, että valtio on kuluvanakin vuonna lyhentänyt säädettyllä 12 milj. mk:n määrällä Venäjän valtakunnanrahaston lainoja koskevaa korvaussitoumustaan, jonka synnystä on kerrottu Pankkivaltuusmiesten vuodelta 1922 antaman kertomuksen 6 §:ssä. Suomen Pankin aseman vahvistamiseksi annettujen

obligatioiden lunastamisesta säädettiin viime vuoden helmikuun 18 päivänä annettulla lailla, että mainitut obligatiot ovat ennen vuoden 1928 loppua Pankilta lunastettavat ulkomaan rahalla, aikoina ja erissä, jotka Valtioneuvosto määrää. Kuluneena vuonna valtio ottaessaan syksyllä päätetyn ulkomaisen lainan, lunasti niitä 196.2 milj.

mk:n arvosta. Toiselta puolen pankki on lunastanut näiden obligatsioiden liikkeessä olleen määrän 1.3 milj. mk:lla. Mikäli pankilla oli puheenaolevia obligatioita vuoden päättyessä, alennettiin niiden kirjanpitoarvoa 18.3 milj. mk:lla. Näiden muutosten johdosta tuli mainittu arvo, joka vuoden alussa oli 304.8 milj. mk., olemaan vuoden lopussa 91.6 milj. eli 213.2 milj. mk. pienempi. Muita Suomen rahan määräisiä valtio-obligatioita oli Pankilla viime vuoden lopussa 20.4 milj. mk:n arvosta eli sama määrä kuin vuoden alussa.

Ulkomaan rahan määräiset obligatsiot lisääntyivät vuoden kuluessa, kun otetaan huomioon tilinpäätöksessä tehty 4.7 milj. mk:n arvonalennus, 214.9 milj. mk:lla. Lisäys on osittain Suomen valtion viime vuonna ottaman dollarilainan obligatioita, jonka lainan emitteeraamiseen Pankki otti osaa, osittain obligatioita, jotka kuuluvat Suomen valtion aikaisempiin ulkomaan rahan määräisiin lainoihin, joita Pankki vuoden kuluessa on voimut edullisesti ostaa ulkomailta. Pankin hallussa olevat valtion sitoumukset ovat vuoden kuluessa kaikkiaan lisääntyneet 12.7 milj. mk:lla, mutta niiden kirjanpitoarvoa on alennettu 23.0 milj. mk.

Ulkomaiset suhteet.

57
Kuten Pankkivaltuusmiesten kertomuksessa vuodelta 1926, s. 12, on mainittu, järjestettiin Suomen Pankille sanotun vuoden helmikuussa silloin päättyvän ulkomaisen luottosopimuksen sijasta 600,000 punnan suuruinen provisiovapaa krediitti Englannin pankissa, Bank of England, vuoden ajaksi. Tätä krediittiviä ei tosin ole tarvittu käyttää; se uudistettiin kuitenkin kuluvan vuoden helmikuussa jälleen vuodeksi eteenpäin entisillä ehdoilla.

Vuoden kuluessa on Pankki voimut liittää ulkomaisten kirjeenvaihtajiensä joukkoon

Amerikan Yhdysvaltain keskuspankin, Federal Reserve Bank of New-York. Päätös asiasta tehtiin Johtokunnan esityksestä Pankkivaltuusmiesten kokouksessa syysk. 28 päivänä, sittenkun Federal Reserve Bank of New-York oli ilmoittanut olevansa halukas solmimaan tällaisen suhteen Suomen valtiopankin kanssa. Pankin ulkomaaisia suhteita on muutenkin edelleen kehitetty niiden periaatteiden mukaan, joihin on viitattu Pankkivaltuusmiesten vuodelta 1925 antaman kertomuksen 12 sivulla. Siten on Pankki kuluneenakin vuonna myötävaikuttanut maan vientiteollisuuden ulkomaisten lyhytaikaisten luottojen hankkimisessa, sijoittaen ensi kerran osan näistä luotoista Hollannin markkinoille, joilla korkokanta on ollut erittäin edullinen. Niinkään on Pankki ollut järjestämässä lyhytaikaisia ulkomaisia luottoja Helsingin kaupungille ja Osuuskassojen Keskuslainarahasto O. Y:lle. Pankki on myös pyrkinyt vaikuttamaan vähentävästi epäedullisten lyhytaikaisten pienten lainain ottoon ulkomailta ja siinä tarkoituksessa itse myöntänyt useille pienemmillä vientiliikkeillä niiden pankkien takuuta vastaan sesonkiluottoja aikaisemmin ulkomailta otettujen luottojen sijaan.

Ensiluokkaisille tuontia harjoittaville asiakkailleen on Pankki myös jossakin määrin järjestänyt lyhytaikaista ulkomaista luottoa.

Setelinanto.

Pankin liikkeessä oleva setelistö, joka vuoden alussa oli 1,309.3 milj. mk., muuttui vuoden aikana kuukausi kuukaudelta jokseenkin samoin kuin edellisenä vuonna, pysyen, huhti- ja toukokuuta lukuunottamatta, edellisen vuoden setelistöä vähän suurempana. Vuoden lopussa oli setelistö 1,345.7 milj. mk. eli 36.4 milj. mk. suurempi kuin vuoden alussa. Suurimmillaan setelistö oli tänäkin vuonna maaliskuussa, jonka lopussa

se oli 1,358.8 milj. mk., ja pienimmillään heinäkuussa, jonka päättyessä se oli 1,289.4 milj. mk.

Seuraavasta yhdistelmästä nähdään, kuin-

	1925 ³¹ / ₁₂	1926 ³¹ / ₃	1926 ³⁰ / ₆	1926 ³⁰ / ₉	1926 ³¹ / ₁₂
Kultakassa	331.6	331.6	330.6	328.8	327.4
Ulkom. kirjeenvaihtajat	1,151.8	1,067.6	785.3	841.5	967.8
Ulkom. krediittiivi	256.2	114.6	114.6	114.6	114.6
Ulkom. vekseleitä	101.6	64.9	60.6	104.4	115.3
Ulkomaisia obligatioita	—	—	—	—	—
Korkolippuja ja ulkom. seteleitä	1.5	1.2	2.6	1.1	1.7
Kotimaisia vekseleitä	424.1	550.7	656.6	521.5	538.5
Yhteensä	2,266.8	2,130.6	1,950.3	1,911.9	2,065.3

Setelinanto-oikeus, vähennystä puuttuvan lisäkatteen vuoksi tekemättä, on v. 1926 vaihdellut 2,947.6 milj. mk:n (8/1) ja 2,379.5 milj. mk:n (15/7) välillä. Vastaava käyttämätön setelinanto-oikeus on vaihdellut 809.6 milj. mk:n (30/1) ja 625.3 milj. mk:n (23/10) välillä, mitkä määrät olivat edellinen 32.5 % ja jälkimmäinen 25.7 % koko setelinanto-oikeudesta.

Lainain emissioita.

Vuoden aikana on Pankki ollut osallisena kahden obligatiolainan liikkeeseen laskemisessa. Toinen niistä oli Suomen valtion syyskuussa ottama 15 milj. dollarin määräinen laina, toinen se 30 milj. markan suuruisen obligatiolaina, jonka Ab. Kemi Oy. viime vuoden lopulla otti.

Pankin tilinpäätös.

Bilanssi.

Eroavaisuudet Pankin viime vuoden ja edellisen vuoden bilanssien välillä näkyvät seuraavasta yhdistelmästä:

Varat:	1925 ³¹ / ₁₂ Milj. mk.	1926 ³¹ / ₁₂ Milj. mk.
Kultakassa	331.6	327.3
Ulkomaisia kirjeenvaihtajia	1,151.7	967.8
Ulkom. krediittiivi	256.2	114.6
Ulkomaisia vekseleitä	101.6	115.4
Korkolippuja ja ulkom. setel.	1.5	1.7

ka paljon Pankilla oli vuoden 1925 ja viime vuoden kunkin neljänneksen lopussa niitä varoja, joita vastaan Pankki on oikeutettu antamaan setelejä:

	1925 ³¹ / ₁₂ Milj. mk.	1926 ³¹ / ₁₂ Milj. mk.
Kotimaisia veksel.	424.1	538.5
Hypoteekkilainoja	31.1	23.1
Kassakrediittejä	23.7	92.7
Valtion lyhytaikaisia sitoumuksia	36.0	24.0
Valtion oblig. Suomen rahassa	325.2	112.0
Muita oblig. Suomen rahassa	12.5	25.2
Oblig. ulkomaan rahassa ..	17.6	232.5
Pankkikiinteistöt ja kalusto	12.0	12.0
Erinäisiä tilejä	93.2	58.3
Yhteensä	2,817.9	2,645.2

Velat:

	1925 ³¹ / ₁₂ Milj. mk.	1926 ³¹ / ₁₂ Milj. mk.
Liikkeessä olevia setel. ...	1,309.3	1,345.7
Valtiovaraston pano- ja ottotili	505.6	303.4
Muiden pano- ja ottotili ..	51.4	86.6
Ulkom. krediittiivi	256.2	114.6
Postivekseleitä	8.1	15.4
Ulkom. kirjeenvaihtajia ..	10.6	7.6
Kantarahasto	500.0	500.0
Vararahasto	50.7	133.3
Pankkikiinti. ja kalusto ...	12.0	12.0
Erinäisiä tilejä	31.3	19.5
Vuoden voitto	82.7	107.1
Yhteensä	2,817.9	2,645.2

Kotimaisten ja ulkomaisten vekeslien lisääntymisestä, valtion lyhytaikaisien sitoumusten vähenemisestä sekä muutoksista obligatsioiden määrässä on jo edellä puhuttu. Viimeksimainituista johtuen on suurin osa Pankin obligatsiovarastoa nyt ulkomaan rahan määräisiä obligatioita, jotka voidaan vaikeuksitta muuttaa rahaksi, jos tarve sitä vaatisi. Pankin valuuttavaraston väheneminen, joka, lukuunottamatta ulkomaisen krediitin vähenemistä 141.6 milj. mk:lla, tekee 183.9 milj. mk., on yhteydessä osittain valtion pano- ja ottotilin vähenemisen kanssa, joka tekee 203.2 milj. mk., osittain sen kanssa, että Pankin oma lainananto on lisääntynyt noin 80 milj. mk. enemmän kuin millä vuosivoitto on lisännyt Pankin omia varoja. Kumpakin tietä on vuoden aikana tullut liikkeeseen

setelejä, jotka eivät ole sinne jääneet, vaan lisänneet ulkomaan valuutan kysyntää Pankista; suoranaistekin on valtio pano- ja ottotililtänsä ostanut tavallista enemmän ulkomaan valuuttaa. Pankin valuuttavarasto olikin vuoden 1925 lopussa poikkeuksellisen suuri. Valtion pano- ja ottotili oli niinkään vuoden 1925 lopussa harvinaisen suuri, kun tullinkanto sanotun vuoden lopussa oli tavallista suurempi, mikä taas oli seurauksena sokerin, kahvin ja vehnäjuuhojen tullien silloin tulossa olleesta korotuksesta.

Voitto- ja tappiotili.

Seuraavasta yhdistelmästä näkyy, millaiseksi Pankin voitto- ja tappiotili on muodostunut kahtena viimeisenä vuonna:

Tulot:	V. 1925	V. 1926
Korvoja kotimaisesta lainausliikkeestä Smk.	42,992,958 : 12	50,104,045 : 93
Korvoja ulkomaisilta kirjeenvaihtajilta	30,029,545 : 18	48,266,058 : 46
Korvoja obligatioista	25,165,922 : 66	25,703,554 : 63
Agio	9,231,344 : 66	9,436,744 : 13
Provisioita	5,915,655 : 37	7,793,244 : 68
Maksettuja epävarmoja saatavia	13,451 : 06	28,158 : 83
Smk.	113,348,877 : 05	141,331,806 : 66
 Menot:	 V. 1925	 V. 1926
Palkkoja ja palkkioita	Smk. 6,617,482 : 23	7,310,250 : 51
Eläkkeitä ja avustuksia	341,415 : 18	358,901 : 83
Pankkivaltuusmiesten palkkioita ja kuluja	76,386 : 25	118,366 : 04
Setelien valmistus	2,758,372 : 66	3,005,870 : 16
Erinäisiä kuluja	2,093,506 : 21	1,947,194 : 78
Obligatsioiden ja osakkeiden tiliarvoa alennettu	18,670,224 : 37	20,971,265 : 13
Pankkikiinteistöjen tiliarvoa alennettu	—	464,000 : —
Kaluston tiliarvoa alennettu	117,600 : 02	49,980 : 90
Epävarmoihin saataviin siirretty	—	—
Pankin voitto	82,673,890 : 13	107,105,977 : 31
Smk.	113,348,877 : 05	141,331,806 : 66

Korot kotimaisesta lainausliikkeestä ovat, kuten huomataan, jonkun verran kasvaneet, siitä huolimatta, että korkokanta on ollut alhaisempi kuin edellisenä vuonna. Nousu johtuu siitä, että Pankki mahdollisuuksiensa rajoissa on lisännyt suoranaista luotonantoaan, saavuttaakseen suurempaa merkitystä korkomarkkinoilla. Vielä enemmän ovat tulot ulkomaaisesta lainausliikkeestä lisääntyneet siitä huolimatta, että Pankin valuuttavarastot v. 1926 ovat olleet keskimäärin vain noin 100 milj. mk. suuremmat kuin v. 1925. Näiden tulojen nousu johtuu siitä, että Pankin ulkomaisten suhteiden kehittyttyä yhä vilkkaammiksi ja edullisemmiksi, valuuttavarastoja on entistä tehokkaammin voitu käyttää hyväksi. Korot obligatioista eivät ole sanottavasti muuttuneet. ~~Agio ja voitto obligatioiden myyn-
nistä kuuluvat oikeastaan tänä vuonna yh-
teen, riippuen suurelta osalta erästä yhdis-
tetyistä valuutta- ja obligatioliiketoimista
Norjan kruunuissa.~~ Tulot provisioista, jotka aikaisemmin olivat aivan vähäpätöiset, ovat edelleen lisääntyneet. Lisäys johtuu yksinomaan ulkomaisen liikkeen laajenemisesta, josta edellä siv. 14 on puhuttu. Menojen puolella ovat palkat ja eläkkeet

jonkun verran lisääntyneet vuoden vaihteessa tapahtuneesta järjestelystä riippuen. Nousu on kuitenkin melkoiselta osalta vain näennäistä, koska toiselta puolen Pankin taloissa asuvilta virkamiehiltä kannetut vuokrat myös ovat kohonneet. Setelien valmistuskustannukset ovat suuremman valmistusmäärän vuoksi jonkin verran kohonneet, jota vastoin muita kuluja on voitu vähentää. Obligatioiden ja osakkeiden arvon alennukseen käytettyyn summaan sisältyy Pankille vuoden kuluessa ostettujen Tervakoski Ab:n osakkeiden hinta, 1,2 milj. mk. Kotimaiset obligatit ovat kirjattuina sellaisiin arvoihin, että ne antavat 8 %:n, eräissä tapauksissa vähän suuremmankin koron. Ulkomaiset obligatit ovat kirjoissa melkoisesti alla päivän hintojen. Kaluston hankinta on supistunut vähiin ja harkitun arvo on tavallisuuden mukaan poistettu.

Epävarmoihin ei ole ollut tarpeen saattaa siirtää.

Pankin nettovoitto vuodelta 1926, Smk. 107,105,977:31, on Pankin ohjesäännön 30 §:ssä olevan määräyksen mukaan siirretty Pankin vararahastoon, joka tämän siirron jälkeen on Smk. 240,462,502:11.

Erinäisiä Pankkivaltuusmiesten käsittelemiä asioita.

Pankin johtosääntö, Pankkivaltuusmiesten ja Pankin tilintarkastajain ohjesääntö, Pankin palkkaus- ja eläkesääntö.

Niin kuin Pankkivaltuusmiesten edellisessä kertomuksessa jo mainittiin, vahvistivat Pankkivaltuusmiehet viime vuoden tammikuun 16 päivänä, Pankin ohjesäännön 38 §:n nojalla, Pankille johtosäännön, joka seuraavaan helmikuun 5 päivänä julaistiin asetuskokoelmassa. Niinkään vahvisti Eduskunta viime vuonna Pankkivaltuusmiehille ja Pankin tilintarkastajille uudet ohjesäännöt. Ne julaistiin asetuskokoelmassa huhtikuun 23 päivänä. Samoin annettiin Pankille kuuluneena vuonna uudessa ohjesäännössä edellytetty erityinen eläkesääntö.

Lausunto penninrahasta.

Marraskuun 2 päivänä lähetti Valtiovarainministeriö Pankkivaltuusmiehille lausunnon antamista varten Suomen Pankkiyhdistyksen hallinnon Valtiovarainministeriölle lähettämän kirjelmän, jossa Pankkiyhdistys ehdotti, että Hallitus antaisi eduskunnalle joko esityksen lainmuutoksesta, jonka mukaan penninrahat poistettaisiin käytännöstä, taikka esityksen sellaisesta rahalain muutoksesta, jonka mukaan penninrahojen lyönti tulisi mahdolliseksi, ynnä Keskuskauppakamarin asiasta antaman lausunnon, jossa Keskuskauppakamari esitti mielipitensä, ettei Pankkiyhdistyksen hallinnon ehdottamiin muutoksiin maamme ra-

halainsäädännön alalla ainakaan tällä erää ollut riittävää aihetta.

Saatuaan asiasta Johtokunnan lausunnon Pankkivaltuusmiehet joulukuun 20 päivänä ilmoittivat Valtiovarainministeriölle yhtyvänensä, samoin kuin Johtokunta, Keskuskauppakamarin mielipiteeseen.

Lausunto kultarahojen ulkomuodosta.

Joulukuun 21 päivänä 1925 annetussa rahalainassa säädetään, että on lyötävä sadan ja kahdensadan markan määräisiä kultarahoja. Näiden rahojen ulkomuotoa koskevasta asetusehdotuksesta ja siihen kuuluvasta selitelmästä Valtiovarainministeriö pyysi helmikuun 26 päivänä Suomen Pankin Johtokunnalle lähettämässään kirjelmässä lausuntoa.

Johtokunta saattoi asian Pankkivaltuusmiesten tietoon ja maaliskuun 17 päivänä Pankkivaltuusmiehet päättivät Valtiovarainministeriölle ilmoittaa, ettei Pankkivaltuusmiehillä enempää kuin Johtokunnalla ollut muututtamista mainittuja ehdotuksia vastaan.

Kahdenkymmenenmarkkan seteli.

Siinä Suomen Pankin setelien uudistuksessa, josta on kerrottu Pankkivaltuusmiesten kertomuksessa vuodelta 1922 siv. 35, pyrittiin supistamaan setelilyksiköiden lukumäärää ja jätettiin sen johdosta pois 20 markkan seteli.

Sekä yleisöltä että kassanhoitajilta tulleiden huomautusten johdosta käsitteli Pankin Johtokunta jo vuonna 1922, jolloin uudet setelit vahvistettiin, kysymystä olisiko kahdenkymmenen markan seteli otettava uudelleen käytäntöön. Silloin asia kuitenkin lykättiin, kunnes voitaisiin arvostella, koituisiko mainitun seteliyksikön poisjättämisestä Pankille lisäkustannuksia.

Neljän vuoden kokemus osotti sen jälkeen, että 5 ja 10 markan seteleitä piti olla 20 markan seteleiden tilalla lukumäärältään koko joukon enemmän kuin mitä todennäköisesti olisi tarvittu 20 markan seteleitä, jos ne olisivat olleet käytännössä. Pankin Johtokunta arvioi tätä johtuvan lisäkustannuksen varsin melkoiseksi. Tämän johdosta Pankkivaltuusmiehet lokakuun 25 päivänä Johtokunnan esityksestä päättivät pyytää Valtioneuvostoa oikeuttamaan Suomen Pankin laskemaan liikkeeseen 20 markan seteleitä.

Tämä oikeus on Pankille sittemmin annettu, jonka jälkeen uusia 20 markan seteleitä on laskettu liikkeeseen.

Asioimisto Rovaniemelle.

Sen johdosta, että Oulun kauppakamari oli anonut Suomen Pankin konttorin perustamista Rovaniemelle, Pankkivaltuusmiehet kokouksessaan joulukuun 20 päivänä päättivät, sittemmin Johtokunta oli asian valmistanut, että Rovaniemelle on perustettava asioimisto ja että sen hoito uskotaan O. Y. Pehjoismaiden Yhdyspankille, joka oli tehnyt edullisimman tarjouksen.

Asioimiston toiminta, joka alkoi kuluvaan vuoden maaliskuun 1 päivänä, rajoittuu rahan vaihtoon sekä Suomen Pankin omien postivakseliin lunastamiseen.

Toimenpiteitä, jotka koskevat yksityisten sitoumuksia Pankille.

Pankkivaltuusmiehet ovat v. 1926 käsitelleet yhden vähäistä akordia koskevan hakemuksen.

Johtokunnan esityksestä ovat Pankkivaltuusmiehet määränneet arvottomina tileistä poistettaviksi eräät epävarmoihin siirneyt saatavat vuosilta 1892, 1896, 1901, 1903, 1906, 1916, 1917 ja 1918, yhteensä Smk. 105,401:15.

Tilintarkastus.

Suomen Pankin ohjesäännössä määrätyn tarkastuksen vuodelta 1925 ovat vuoden 1925 valtiopäivillä valitut tilintarkastajat, opettaja Aleksander Fränti, vakuutusvirkamies Kaarlo Harvala, filosofiantohtori Johan Helo ja johtaja Aarno Pesonen toimittaneet helmikuun 22 ja maaliskuun 5 päivän välisenä aikana. Tilintarkastajain puolestaan mukaisesti ja Pankin ohjesäännön tätä koskevan säännösten nojalla ovat Pankkivaltuusmiehet Eduskunnan puolesta myöntäneet Johtokunnalle vastuuvapauden Pankin hallinnosta vuodelta 1925.

Lainausliikkeen ja valuuttakaupan tarkastus.

Pankkivaltuusmiesten johtosäännön 5 §:n määräyksen mukaisesti ovat Pankkivaltuusmiehet vuoden aikana joka toinen kuukausi toimittaneet Pankin lainausliikkeen ja muiden sijoitusten sekä valuuttakaupan tarkastuksen.

Inventaukset ja haarakonttorien tarkastus.

a) Pääkonttorissa.

Johtosääntönsä 6 §:n mukaisesti ovat Pankkivaltuusmiehet toimittaneet pääkonttorin kassaholvien ja kaikkien rahastojen sekä laina- ja valuuskirjain ynnä panttien ja talletusten inventauksen. Sanotussa inventauksessa saadut tulokset ovat olleet Pankin kirjain mukaiset.

b) Haarakonttoreissa.

Pankkivaltuusmiehet ovat valvoneet, että diskonttovaltiomiehet ovat inventanneet haa-

rakonttorien käsikassat ja holvit kerran kuukaudessa sekä vekselit, velkakirjat ja pantit vähintään kolmasti vuodessa.

Sitäpaikoin on vuoden varrella kaikki haarakonttorit tarkastettu.

Virka- ja toimihenkilöiden palkkaus.

Kokouksessaan joulukuun 20 päivänä Pankkivaltuusmiehet Johtokunnan esityksestä myönsivät 900,000 markkaa käytettäväksi tarpeen mukaan Pankin ylimääräisten toimihenkilöiden palkkaamiseen vuonna 1927.

Eläke- ja avustuksia.

Vahvistetun eläkesäännön mukaisia eläkkeitä ovat Pankkivaltuusmiehet v. 1926 myöntäneet kaksi, yhteensä 68,800 markkaa vuodessa.

Eläkesäännön 6 §:n mukaista avustusta on annettu niinkään kahdelle henkilölle, toiselle toistaiseksi, toiselle loppuiäksi, yhteensä 13,200 markkaa vuodessa.

Lisäksi on annettu tilapäistä avustusta 3,000 markkaa, ja erään kapinan aikana murhatun toimihenkilön leskelle kahden lapsen elatukseksi myönnetty 400 markan kuukautinen avustus on päätetty pysyttää ennallaan, vaikka toinen lapsista on tullut täyteen ikään.

Saattaakseen ennen nykyisen palkkaus- ja eläkesäännön voimaantuloa myönnettyt eläkkeet yhdenmukaisiksi sen kanssa, mitä vastaavissa tapauksissa on myönnetty valtion virkain ja tointen entisille haltijoille, Pankkivaltuusmiehet Johtokunnan esityksen mukaisesti kokouksessaan syyskuun 28 päivänä korottivat eräitä aikaisemmin myönnettyjä eläkkeitä yhteensä 29,700 markalla vuodessa.

Johtokunta.

Huhtikuun 16 päivänä Tasavallan Presidentti myönsi Johtokunnan jäsenelle Bengt Harry Bromsille pyynnöstä eron mainitusta toimesta.

Toistaiseksi ei ole ollut tarpeellista ryhtyä toimiin siten avoimeksi tulleen viran täyttämiseksi.

Diskonttokomiteat.

Vuodeksi 1927 ovat Pankkivaltuusmiehet, Johtokunnan tehtyä asiasta ehdotuksen, määränneet Pankin haarakonttorien valvojiksi ja niiden varamiehiksi seuraavat henkilöt:

Turun konttori: valvojat kunnallismuusmies Ernst Petter Johan Thomé ja johtaja Esko Grönlund sekä varamiehet vapaaherra Rolf Maximilian Carpellan ja johtaja Evert Holmberg.

Porin konttori: valvojat johtaja Johan Odert Rosengren ja johtaja Toivo Rintala sekä varamiehet kauppias William Tarkiaisen ja johtaja Pehr A. Collin.

Vaasan konttori: valvojat pormestari Ivar Wilhelm Hasselblatt ja johtaja Juho Alatalo sekä varamiehet konsuli Johan Alfred Viklund ja johtaja Knut August Waselius.

Oulun konttori: valvojat kauppaneuvos Frans Adolf Riekkö ja johtaja Otto Alfons Karhi sekä varamiehet varakonsuli Torsten Lundberg ja johtaja Georg Balthasar.

Kuopion konttori: valvojat maanmittausinsinööri Pekka Juho Rinkinen ja kunnallismuusmies Bruno Ilmoniemi sekä varamiehet johtaja Otto Ville Ruotsalainen ja varatuomari Gunnar Valdemar Hellén.

Joensuun konttori: valvojat prokuristi Niilo Suuhko ja kaupunginvouti Albert Lennart Paqvalen sekä varamiehet oikeusneuvosmies Aksel Walle ja filosofianmaisteri liikemies Yrjö A. Kankaamarinta.

Sortavalan konttori: valvojat ent. apteekkari Sven Helsti ja kruununvouti Alexander Webedejeff sekä varamiehet käsiteollisuusneuvoja Juho Jalmari Tyynelä ja johtaja Robert Valentin Niskanen.

Viipurin konttori: valvojat kauppias Paul Sergejeff ja johtaja Ernst Hämäläinen sekä varamiehet johtaja Otto Korhonen ja johtaja Heikki Sinkkonen.

Mikkelin konttori: valvojat insinööri Edvin Alléen ja pormestari Erkki Veikko Kuokkanen, sekä varamiehet toimitusjohtaja Valter Pulkkinen ja kunnallisneuvosmies Otto Kinnunen.

Tampereen konttori: valvojat oikeusneuvosmies Kaarlo Haljala ja kauppias Anton Hahl sekä varamiehet johtaja Pentti Hirvonen ja tehtailija Johan Niklas Salminen.

Hämeenlinnan konttori: valvojat kauppaneuvos Anders Gustaf Skogster ja kauppias Johan Werner Fredriksson sekä varamiehet lääninsihteerin Toivo Johannes Horelli ja tehtailija Kaarlo Edvard Kauppinen.

Jyväskylän konttori: valvojat johtaja Kaarlo Kälheln Laitila ja apteekkari Eugen Mansnerus sekä varamiehet lehtori Herman Hämmäläinen ja varatuomari Paul Åke Lund.

Kotkan konttori: valvojat kauppias Emil Saxell ja liikemies Arthur Lemke sekä varamiehet pormestari Atte Mönkö ja filosofianmaisteri H. L. Wennerstrand.

Pankkivaltuusmiehet ja tilintarkastajat.

Pankkivaltuusmiehistä olivat vuonna 1926 erovuorossa: niistä kolmesta Pankkivaltuusmiehestä, joiden tulee olla osallisina kaikissa Pankkivaltuusmiesten käsiteltävinä olevissa asioissa, allekirjoittanut Nevanlinna sekä niistä kolmesta Pankkivaltuusmiehestä, joiden tulee olla osallisina kaikkien Pankkivaltuusmiesten yhteisesti ratkaistavissa asioissa, allekirjoittanut af Forselles.

Maaliskuun 10 päivänä 1926 toimitetussa Pankkivaltuusmiesten ja pankintilintarkastajain sekä heidän varamiestensä vaalissa valittiin:

Pankkivaltuusmiehiksi: olemaan kolmen vuoden aikana osallisena kaikissa Pankki-

valtuusmiesten käsiteltävinä olevissa asioissa allekirjoittanut Nevanlinna;

Pankkivaltuusmiehiksi olemaan, niinikään kolmen vuoden aikana, osallisena kaikkien Pankkivaltuusmiesten yhteisesti ratkaistavissa asioissa allekirjoittanut af Forselles;

Pankkivaltuusmiesten varamiehiksi:

ensimmäiseksi nykyinen ylijohdaja Eero Hahl,

toiseksi filosofianmaisteri Elmar Auer, kolmanneksi varatuomari Yrjö Rafael Pulkkinen,

neljänneksi toimitusjohtaja Kaarlo Richard Heinonen,

viidenneksi varatuomari Axel Palmgren, sekä

kuudenneksi johtaja Kaarlo Toivo Salmio;

Tilintarkastajiksi:

kansakoulunopettaja Aleksander Fränti, vakuutusvirkamies Kaarlo Jafet Harvala, filosofiantohtori Frans Wihtori Härmä, filosofianmaisteri Aarno Pesonen;

Tilintarkastajain varamiehiksi:

ensimmäiseksi kamarineuvos Emil Eneberg,

toiseksi filosofiantohtori Johan Helo, kolmanneksi maanviljelijä August Raatikainen ja

neljänneksi kunnallisneuvos Artturi Hii-denheimo.

Vaalin tapahduttua kokoontuivat Pankkivaltuusmiehet maaliskuun 17 päivänä ja valitsivat puheenjohtajakseen allekirjoittaneen Nevanlinnan sekä varapuheenjohtajakseen allekirjoittaneen Tannerin.

Kertomusvuoden kuluessa ovat, esteen sattuessa Pankkivaltuusmiehille, varamiehinä toimineet herrat Hahl, Auer, Palmgren ja Salmio.